

Slagvaardig aangelegd?

**Een onderzoek naar de verwerving
van locatie De Aanleg te Peize
door de gemeente Noordenveld**

april 2006

Inhoudsopgave

Voorwoord	pag. 3
Samenvatting	pag. 4
1. Inleiding	pag. 5
2. Onderzoeksmethode	pag. 7
3. Reconstructie (periode juni 2001 tot april 2003)	pag. 8
4. Bevindingen rekenkamercommissie	pag. 11
5. Conclusies	pag. 15
6. Aanbeveling	pag. 17
7. Signalen	pag. 18
 Bijlage 1: Reactie op het onderzoeksrapport van Burgemeester en wethouders	
 Bijlage 2: Commentaar van de rekenkamercommissie op de reactie van Burgemeester en wethouders	
 Bijlage 3: Lijst met geïnterviewden	
 Bijlage 4: Lijst met door de rekenkamercommissie geraadpleegde stukken	

Voorwoord

Voor u ligt de rapportage over het onderzoek naar de verwerving van de locatie De Aanleg door de gemeente Noordenveld. Het is de eerste rapportage sinds de start van de rekenkamercommissie Noordenveld in 2004.

De rekenkamercommissie Noordenveld beschouwt dit onderzoek als een pilot; de commissie heeft het onderzoek geheel in eigen beheer uitgevoerd, om zo praktijkervaring op te doen die zij kan benutten bij het begeleiden van onderzoeken die door derden worden uitgevoerd. Terugblikkend kan worden gesteld dat de uitvoering van het onderzoek inderdaad deze nuttige ervaring heeft opgeleverd.

De rekenkamercommissie spreekt graag haar dank uit aan iedereen die aan dit onderzoek heeft meegewerkt, van Gemeenteraad tot degenen die tijdens het onderzoek zijn geïnterviewd.

Zoals staat verwoord in de missie van de rekenkamercommissie hoopt de commissie met dit rapport een bijdrage te leveren aan verdere verbetering van de kwaliteit van het bestuur van de gemeente Noordenveld. Het rapport is dus te beschouwen als een aanmoediging voor bestuur en gemeentelijke organisatie onderdelen van het veelomvattende gemeentelijk handelen te verbeteren.

Roden, april 2006

Teun van den Bout, voorzitter.

Samenvatting

De rekenkamercommissie van Noordenveld heeft de verwerving door de gemeente Noordenveld van de locatie De Aanleg in Peize onderzocht. De verwerving van deze locatie als steunpunt voor de gemeentelijke afdeling Openbare Werken, heeft uiteindelijk geleid tot aantoonbare besparingen op de bedrijfsvoering, op de verwerking van groen afval en – hoewel toen geen doelstelling - van oud papier. De rekenkamercommissie is echter kritisch over de manier waarop en de hoge prijs waarvoor De Aanleg door de gemeente is aangekocht en concludeert dat er in dit geval sprake is geweest van niet slagvaardig ambtelijk en bestuurlijk handelen als gevolg van organisatorische onvolkomenheden. De commissie doet naar aanleiding van dit onderzoek een aanbeveling over de afhandeling van het project De Aanleg.

De commissie geeft met betrekking tot De Aanleg in een apart hoofdstuk een aantal signalen af over de wijze waarop in casu is samengewerkt, over de werking van de controlfunctie binnen de gemeentelijke organisatie, over de informatievoorziening aan de rekenkamercommissie en over de archivering van stukken met betrekking tot deze casus.

1. Inleiding

In januari 2005 vond een bijeenkomst plaats van de fracties in de gemeenteraad van Noordenveld en de rekenkamercommissie Noordenveld. Doel van de bijeenkomst was het maken van een inventarisatie van onderzoeksonderwerpen. Bij deze gelegenheid werd door de commissie een lijst met onderzoeksonderwerpen opgesteld. Vervolgens besloot de commissie als pilot in 2005 de gang van zaken rond de verwerving van het voormalige provinciaal steunpunt De Aanleg te onderzoeken. Een oppervlakkige beschouwing van het verwervingsproces leverde een beeld en een aantal vragen op die volgens de commissie nader onderzoek rechtvaardigden.

Het beeld

De commissie kreeg het volgende beeld: de aankoop van De Aanleg heeft plaatsgevonden in twee fasen. In de eerste fase, die duurde van juni tot december 2001, is de gemeente er ondanks inspanningen niet in geslaagd De Aanleg van de provincie Drenthe te verwerven. In de tweede fase, die duurde van begin 2002 tot mei 2003, lukte de aankoop wel, zij het dat de locatie werd gekocht van de koper die de gemeente in 2001 te vlug af was. Bovendien betaalde Noordenveld een prijs die dicht in de buurt kwam van de aanvankelijke vraagprijs van de provincie – een prijs die de gemeente in fase 1 veel te hoog vond. Het onderzoek van de Rekenkamercommissie richt zich op fase 1.

In deze fase bood de provincie Drenthe het perceel en de opstallen van de Aanleg te koop aan. Noordenveld was geïnteresseerd in de locatie. De afdeling Openbare Werken stelde vervolgens een bedrijfseconomische verkenning op waarin geconcludeerd werd dat aankoop van dit provinciaal steunpunt de gemeente (financieel) voordeel zou opleveren. De provincie verkocht het perceel en de opstallen echter aan vervoerbedrijf Steenberg, dat de locatie na een jaar onderhandelen uiteindelijk aan Noordenveld heeft verkocht.

De vragen

Dit beeld deed de vraag rijzen naar de slagvaardigheid van het gemeentelijk handelen in deze casus. Daarnaast drongen zich vragen op als:

1. Welke doelen streefde de gemeente Noordenveld na met de aankoop van het perceel?
2. In hoeverre zijn die doelen bereikt met/na de aankoop?
3. Heeft de wijze waarop de locatie is verworven (van vervoerder Steenberg) invloed op de mate waarin de gemeentelijke doelen zijn bereikt?

4. Heeft de gemeente Noordenveld in 2001 adequaat gereageerd op het verkoop aanbod van de provincie Drenthe?
5. Met hoeveel zijn de kosten voor de burger gestegen als gevolg van de koop in tweede aanleg?
6. Hoe hard waren de indertijd in de bedrijfseconomische verkenning voorgestelde besparingen?
7. In welke mate was aankoop van de locatie voor de hogere prijs bedrijfseconomisch verantwoord?
8. Waarom werd de gemeente pas inventief (opnemen van brandweer respectievelijk ambulance) nadat duidelijk werd dat de locatie alleen voor een hogere prijs kon worden aangekocht?
9. Hoe is deze aankoop procesmatig afgehandeld?
10. Op welke tijdstippen en op welke manier is de Raad bij deze zaak betrokken?
11. Heeft evaluatie plaatsgevonden?

Via beantwoording van deze vragen is geprobeerd duidelijkheid te verkrijgen over:

1. het rendement van deze investering door de gemeente en
2. de oorzaken van het in eerste instantie mislukken van deze verwerving.

De bevindingen van de rekenkamercommissie hebben geleid tot een aantal conclusies en tot aanbevelingen ter verbetering van de werkwijze van de gemeente.

2. Onderzoeksmethode

De rekenkamercommissie heeft de beantwoording van de onderzoeksvragen op de navolgende manier aangepakt:

1. Summier vooronderzoek
2. Het raadplegen van schriftelijke bronnen afkomstig uit het gemeentelijk archief (deskresearch)
3. Het interviewen van zes direct betrokkenen op ambtelijk niveau
4. Het interviewen van twee betrokkenen op bestuurlijk niveau. De verslagen van de interviews zijn vanwege het vertrouwelijke karakter ervan niet als bijlagen opgenomen en voor anderen dan leden van de rekenkamercommissie niet raadpleegbaar.

Het was voor de commissie essentieel alle werkzaamheden betreffende het onderzoek zelf te doen, om ervaring te krijgen in het voorbereiden, opzetten en uitvoeren van een onderzoek alsmede in het opstellen van een rapportage. Dit in verband met de begeleidende taak die de commissie heeft bij het uitbesteden van onderzoek.

Na het vooronderzoek hebben alle leden van de rekenkamercommissie deskresearch uitgevoerd, waarna de twee externe leden de vraaggesprekken hebben voorbereid en gevoerd, ondersteund door de secretaris. De resultaten van de interviews en de verschillende concept rapporten werden besproken in de vergaderingen van de rekenkamercommissie. Tijdens die besprekingen werd ook steeds kritisch gekeken naar de loop van het onderzoek en naar de relevantie van de onderzoeksvragen. Dit resulteerde bijvoorbeeld in het schrappen van onderzoeksvraag 8 (zie hoofdstuk 1).

Tenslotte is conform het reglement van orde van de rekenkamercommissie het laatste concept rapport voor commentaar voorgelegd aan de geïnterviewden en aan Burgemeester en wethouders. Het standpunt van het College is in hoofdstuk 8 opgenomen, het commentaar van de rekenkamercommissie op deze reactie in hoofdstuk 9.

3. Reconstructie (periode juni 2001 tot april 2003)

Na het onderzoek heeft de commissie de gang van zaken in de periode van juni 2001 tot april 2003 kunnen reconstrueren. Deze wordt hieronder geschetst.

Juni 2001

Op 28 juni 2001 laat een medewerker van de provincie Drenthe tijdens een gesprek met een medewerker van de gemeente Noordenveld weten, dat het provinciaal steunpunt De Aanleg te Peize te koop wordt aangeboden.

De gemeente laat bij monde van die medewerker weten geïnteresseerd te zijn in aankoop. Aankoop van De Aanleg zou de vestiging in Peize van een steunpunt voor de gemeentelijke afdeling Openbare Werken mogelijk maken. Daardoor zou deze afdeling op de gebieden bedrijfsvoering en inzameling groenafval naar verwachting aanzienlijke besparingen kunnen boeken. Bovendien zou het toenmalige onderdak in Peize voor Openbare Werken - de locatie Raadhuisstraat – in dat geval vrijkomen voor verkoop als bedrijvengebouw of als woonlocatie. De afdeling Openbare Werken start een onderzoek naar de voordelen van de verwerving van De Aanleg.

Juli 2001

De provincie wil het steunpunt voor een marktconforme prijs verkopen en vraagt er op 4 juli 2001 2,2 miljoen gulden (€ 1.000.000,00) voor.

Augustus-oktober 2001

Nadat de verantwoordelijke wethouder op 28 juni 2001 een uitwerkingsopdracht heeft gegeven, start de afdeling Openbare Werken van Noordenveld met het opstellen van een interne bedrijfseconomische verkenning naar te verwachten resultaten van de aankoop van De Aanleg.

De gemeente stelt een eigen taxatierapport op en geeft op 14 september 2001 richting de provincie aan uit te gaan van een aankoopbedrag van 1 miljoen gulden (€455.000,00).

Het opstellen van de bedrijfseconomische verkenning vergt enkele maanden. De partijen komen in deze periode niet tot onderhandelingen. BoWo onderhoudt ondertussen de contacten met de provincie.

November 2001

Op 9 november 2001 meldt transportbedrijf Steenbergers zich bij de provincie als medegegadigde voor de locatie. De provincie meldt dit feit en de bijstelling van de vraagprijs tot 1,5 miljoen gulden (€682.000,00) op 13 november 2001 aan Noordenveld.

December 2001

Steenbergen en de provincie komen tot overeenstemming en op 20 december 2001 koopt Steenbergen voor f1.350.000 (€14.000,00) De Aanleg van de provincie.

Het voorstel aan Burgemeester en wethouders van Noordenveld, de bedrijfseconomische verkenning vast te stellen en de onderhandelingen met de provincie over aankoop van de Aanleg te openen, wordt op 18 december besproken door het College van Noordenveld. Het voorstel wordt aangehouden vanwege een aantal openstaande vragen. Burgemeester en wethouders geven aan op dat moment niet te hebben geweten dat er sprake was van grote tijdsdruk.

Januari 2002

Tijdens de nieuwjaarreceptie 2002 wordt de gemeente duidelijk dat de Aanleg verkocht is aan Steenbergen.

Op verzoek van de gemeente vindt op 13 januari 2002 een bestuurlijk overleg plaats tussen de burgemeester van Noordenveld en een gedeputeerde van de provincie Drenthe. Gedeputeerde Staten zien geen aanleiding om het voorlopig koopcontract met Steenbergen te ontbinden.

Voorjaar-zomer 2002

In de loop van 2002 leiden contacten tussen transportbedrijf Steenbergen en de gemeente tot onderhandelingen. Zowel de burgemeester als de wethouder Openbare Werken en de afdeling OW zijn hierbij betrokken. De oorspronkelijke bedrijfseconomische onderbouwing wordt geactualiseerd.

In de loop van 2003 geeft de Regionale Ambulance Voorziening blijk van haar belangstelling voor het vestigen van een post op de Aanleg. Deze belangstelling mondt uit in gesprekken en een intentieverklaring.

Maart-april 2003

De onderhandeling met Steenbergen leiden tot een overeenkomst over aankoopprijs van € 900.000. Een voorstel tot het beschikbaar stellen van krediet wordt op 18 maart 2003 geaccordeerd in het College van Burgemeester en wethouders. Vervolgens wordt een raadsvoorstel opgesteld met een geactualiseerde bedrijfseconomische onderbouwing. Dit wordt op 17 april 2003 aan de raad aangeboden. Dit is de eerste keer dat de Raad het onderwerp de Aanleg bespreekt.

Als de gemeenteraad van Noordenveld op 24 april 2003 besluit geld beschikbaar te stellen voor aankoop van de Aanleg en voor het realiseren van bebouwing, gaat men ervan uit dat de RAV een ambulancepost zal inrichten op de Aanleg. Deze post is uiteindelijk niet gerealiseerd.

Eind 2003

De afdeling Openbare Werken start einde 2003 met zijn activiteiten op de Aanleg waaraan inmiddels ook de inzameling van oud papier is toegevoegd.

Anno 2005

Op het terrein De Aanleg bevinden zich nu:

- minicontainers
- groenafval
- zoutdepot
- brandweer
- oud papier
- waardevolle straatmaterialen
- wijkpost Noord

4. Bevindingen rekenkamercommissie

Op basis van de reconstructie van het proces rond de verwerving van de Aanleg, heeft de rekenkamercommissie geprobeerd antwoorden te geven op de gestelde onderzoeksvragen. Voor de helderheid zijn deze vragen gegroepeerd naar financiële, organisatorische en bestuurlijke aspecten van de verwerving. De bevindingen van de commissie worden geschetst aan de hand van deze drie aspecten. Per aspect worden de betreffende vragen weergegeven.

Financieel

Binnen het aspect Financieel komen de volgende onderzoeksvragen aan de orde:

1. Welke doelen streefde de gemeente Noordenveld na met de aankoop van het perceel?
2. In hoeverre zijn die doelen bereikt met/na de aankoop?
3. Heeft de wijze waarop de locatie is verworven (van vervoerder Steenberg) invloed op de mate waarin de gemeentelijke doelen zijn bereikt?
5. Met hoeveel zijn de kosten voor de burger gestegen als gevolg van de koop in tweede aanleg?
6. Hoe hard waren de indertijd in de bedrijfseconomische verkenning voorgestelde besparingen?
7. In welke mate was aankoop van de locatie voor de hogere prijs bedrijfseconomisch verantwoord?
8. Waarom werd de gemeente pas inventief (opnemen van brandweer respectievelijk ambulance) nadat duidelijk werd dat de locatie alleen voor een hogere prijs kon worden aangekocht?

De gemeente Noordenveld streefde met de verwerving van de Aanleg een meerledig financieel doel na, namelijk het realiseren van besparingen dan wel het voorkomen van kostenstijgingen op:

1. de bedrijfsvoering van de afdeling Openbare Werken en
2. de inzameling van groen afval

Door het realiseren van deze besparingen zouden de daarmee samenhangende tarieven voor de burger gunstig worden beïnvloed. De vrijkomende Openbare Werken-locatie in Peize zou na verwerving van de Aanleg kunnen worden verkocht als bedrijfsverzamelgebouw of als woningbouwlocatie. De commissie constateert dat dit niet is gebeurd maar dat de locatie intern is doorverkocht aan de afdeling Bouwen en Wonen.

RAV

Bij de definitieve aankoop ging de gemeente (College en Raad) ervan uit dat het Regionaal Ambulancevervoer AZG een post op De Aanleg zou openen, waardoor het RAV mede als kostendrager zou fungeren. Ondanks een intentieverklaring van die strekking is die ambulancepost niet gerealiseerd. De commissie constateert dat door de gemeente geen pogingen zijn gedaan de RAV te houden aan de intentieverklaring.

De rekenkamercommissie acht het aannemelijk dat er sprake is van direct gerealiseerde besparingen, van voorkoming van kostenstijgingen en van positieve neveneffecten (opslag oud papier) als gevolg van de aankoop en herinrichting van De Aanleg. De belastingbetaler in

Noordenveld heeft hier uiteindelijk profijt van. De commissie acht het echter aannemelijk dat de gemeente De Aanleg voor een aanzienlijk lager aankoopbedrag dan het uiteindelijke, had kunnen verwerven. De gemeente heeft door aankoop in tweede aanleg meer moeten investeren voor de gunstige financiële effecten dan het geval zou zijn geweest als de gemeente in eerste aanleg zou hebben gekocht.

Organisatorisch

Het aspect organisatorisch omvat de volgende onderzoeksvragen:

4. Heeft de gemeente Noordenveld in 2001 adequaat gereageerd op het verkoopaanbod van de provincie Drenthe?

9. Hoe is deze aankoop procesmatig afgehandeld?

11. Heeft evaluatie plaatsgevonden?

In de gang van zaken in de periode juni 2001-december 2001 valt een aantal zaken op:

1. De provincie Drenthe geeft bij het aanbieden van De Aanleg aan dat er geen sprake zal zijn van een vriendenprijs.
2. De gemeente gaat er vanuit dat de provincie bij de prijsstelling rekening zal houden met een zekere solidariteit tussen collega overheden.
3. De gesprekken tussen gemeente en provincie - op ambtelijk niveau - verlopen in de periode juli tot en met december 2001 zodanig dat geconstateerd kan worden dat men niet in onderhandeling was.
4. De verantwoordelijke wethouder verkeert in de veronderstelling dat wèl wordt onderhandeld en gaat ervan uit dat gemeente en provincie er samen uit zullen komen.
5. De bestuurlijke betrokkenheid bij dit dossier in deze periode is niet goed te achterhalen.
6. Aan de bedrijfseconomische verkenning wordt ongeveer vijf maanden gewerkt.
7. De mededeling van de provincie dat er een tweede gegadigde is en dat de vraagprijs is gezakt, leidt bij de gemeente niet tot versnelling van het aankoopproces.
8. Het college is zich niet bewust van een urgente situatie met betrekking tot de onderhandelingen.
9. De in de verkenning opgenomen - gunstige - cijfers zijn "om de zaak niet te rooskleurig voor te stellen" bescheiden gepresenteerd.
10. De provincie en Steenberg (tweede gegadigde) zijn vóór de behandeling van het voorstel in het college op 18 december al tot overeenstemming gekomen. Op 20 december wordt het contract ondertekend.
11. De teleurstelling bij Noordenveld is groot; zowel op ambtelijk als op bestuurlijk niveau voelt men zich zeer tekort gedaan door de provincie.
12. Een evaluatie van de gang van zaken en financiën ontbreekt.

Uit deze constatering concludeert de rekenkamercommissie:

1. Gemeentelijke organisatie rond de aankoop onduidelijk
Volgens de commissie heeft de gebrekkige organisatie van - en daarmee de communicatie over - de aankoop bijgedragen aan het mislukken van de aankoop in eerste instantie. De commissie heeft de indruk dat het samenwerkingsverband van de afdelingen BoWo en OW in deze fase de noodzakelijke structuur miste. Een indruk die bevestigd wordt door het voorstel van 18 december 2001 aan Burgemeester en wethouders, waarin wordt voorgesteld de aankoop aan te gaan en deze te gaan organiseren door de regie exclusief bij het afdelingshoofd Openbare Werken te leggen.

2. Onvoldoende communicatie tussen afdelingen en college
Dit ontbreken van structuur heeft er volgens de commissie aan bijgedragen dat ook de communicatie tussen de betrokken afdelingen onderling en met het College onvoldoende gestructureerd was. De commissie heeft namelijk niet kunnen vaststellen of en hoe buiten de stukken informatie is uitgewisseld tussen de betrokken afdelingen onderling, tussen de betrokken afdelingen en het college van Burgemeester en wethouders en tussen het College en de Raad. Het feit dat verschillende geïnterviewden weliswaar “ervan uitgingen dat communicatie met het College had plaatsgevonden” maar zich anderzijds geen concrete uitwisseling van informatie wisten te herinneren, sterkt de commissie in haar overtuiging.

3. Uitblijven economische verkenning
Het opstellen van de bedrijfseconomische verkenning duurde vijf maanden. De gemeentelijke onderhandelaar heeft gedurende die periode de provincie geen concreet bod kunnen doen. De commissie heeft de indruk dat het lang uitblijven van de bedrijfseconomische verkenning mede heeft bijgedragen aan het niet doorgaan van de koop in 2001. Daarbij werden de in de bedrijfseconomische verkenning opgenomen – gunstige - cijfers met opzet bescheiden zijn gepresenteerd “om de zaak niet te rooskleurig voor te stellen” .

4. Verschillende verwachtingen bij gemeente en provincie
Misinterpretatie van de bedoelingen van de provincie, gecombineerd met het ontorechte vertrouwen dat “het wel goed zou komen” bij de gemeente op ambtelijk en bestuurlijk niveau heeft geleid tot het ontbreken van gevoel van urgentie op het moment dat het er bij de aankoop om ging spannen. Dit verklaart ook de (nog steeds) grote teleurstelling van de gemeente over de handelwijze van de provincie. Het feit dat de gemeente op ambtelijk en bestuurlijk niveau in weerwil van signalen van de provincie toch vasthield aan de eigen interpretaties, is naar het gevoelen van de commissie te wijten aan de manier waarop men

de informatie toen heeft verzameld, geanalyseerd en geïnterpreteerd. Door een onvoldoende gestructureerde samenwerking en een bijgevolg gebrekkige communicatie zijn mogelijk signalen van de provincie niet duidelijk doorgelopen of verkeerd geïnterpreteerd. De aanvankelijk forse vraagprijs van de provincie, de melding dat er een tweede gegadigde was en de daarop volgende verlaging van de vraagprijs waren signalen die volgens de commissie toch moeilijk konden worden misverstaan.

Evaluatie

Van een evaluatie van het proces van aankoop van De Aanleg is de rekenkamercommissie niet gebleken. Gezien de gang van zaken was daar volgens de commissie alle aanleiding toe.

Wel is in één van de interviews aangegeven dat de verslaglegging van bestuurlijk overleg tussen ambtenaren en portefeuillehouders is verbeterd en dat deze verslagen breder worden verspreid. Sinds de invoering van het presidium van de gemeenteraad is de verslaglegging van die vergaderingen structureel met de mogelijkheid van een vertrouwelijk (deel van het) verslag.

Bestuurlijk

Het aspect bestuurlijk omvat de volgende onderzoeksvraag:

9: Op welke tijdstippen en op welke manier is de Raad bij deze zaak betrokken?

Uit de reconstructie valt op te maken, dat:

1. De Raad is niet geïnformeerd in eerste fase, wèl in de tweede fase;
2. De commissie zich geen goed beeld heeft kunnen vormen van de momenten waarop met het College is gecommuniceerd en of dit op een adequate wijze is gedaan. Daardoor blijft de rol die het college van Burgemeester en wethouders in de eerste fase van de aankoop heeft gespeeld, voor de commissie onduidelijk.

Informereren van de Raad

De commissie heeft geen aanwijzingen dat de Raad op andere tijdstippen dan bij het uiteindelijke voorstel tot aankoop van maart 2003 en via andere kanalen (bijvoorbeeld in de toenmalige agendacommissie) informatie heeft gekregen over de voorgenomen en definitieve aankoop. Na aankoop van De Aanleg is de Raad niet meer bijgepraat over daarmee verband houdende ontwikkelingen, zoals het afhaken van de RAV.

5. Conclusies

De bevindingen van de rekenkamercommissie leiden tot navolgende conclusies.

Conclusie 1: verwerving profijtelijk

De rekenkamercommissie heeft de indruk dat de gemeente Noordenveld er verstandig aan heeft gedaan De Aanleg te verwerven. De gemeentelijke organisatie heeft voor de commissie namelijk voldoende aannemelijk kunnen maken dat er sprake is van:

- direct gerealiseerde besparingen
- voorkoming van kostenstijgingen
- positieve neveneffecten op andere terreinen, zoals de inzameling van oud papier

De organisatie heeft in de ogen van de commissie de direct gerealiseerde besparingen aan de hand van begrotingswijzigingen voldoende kunnen aantonen. Hoewel de organisatie naar de mening van de commissie er niet in is geslaagd op basis van een evaluatie de voorkómen kosten en de positieve neveneffecten aan te tonen, acht zij realisatie ervan echter wel aannemelijk.

De commissie heeft echter de indruk dat de bedrijfsmatige visie van Openbare Werken op verwerving van de Aanleg in de stukken met betrekking tot de aankoop onvoldoende is vertaald in een helder financieel perspectief. Volgens de commissie is er in casu sprake geweest van gescheiden denkwerelden bij de beide afdelingen: de afdeling Openbare Werken hanteerde een bedrijfseconomische invalshoek, de vakgroep Financien een financieel administratieve. Omdat in het financieel economische onderzoek onvoldoende door Financien is vertaald, kregen Burgemeester en wethouders onvoldoende inzicht in de gunstige financiële effecten van de aankoop.

Conclusie 2: de verwerving van De Aanleg was onnodig duur

De commissie is van mening dat de verwerving van De Aanleg onnodig duur is geweest als gevolg van het niet slagvaardig optreden van de gemeente. Door verwerving in tweede instantie heeft de gemeente meer geld betaald dan noodzakelijk was.

Er is in de visie van de commissie in casu dan ook sprake geweest van niet slagvaardig ambtelijk en bestuurlijk handelen waardoor een bestuurlijk en politiek resultaat uiteindelijk later tot stand is gekomen en geringer is dan verwacht mocht worden.

Conclusie 3: onvoldoende structuur in samenwerking en communicatie

De rekenkamercommissie is van mening dat het ontbreken van voldoende structuur in de samenwerking tussen de betrokken gemeentelijke afdelingen de communicatie tussen de betrokken afdelingen onderling en met het gemeentebestuur zodanig heeft

beïnvloed dat de gemeente niet doelmatig heeft kunnen reageren op het aanbod van de provincie Drenthe.

6. Aanbeveling

Op grond van de hierboven opgenomen bevindingen en conclusies doet de rekenkamercommissie Noordenveld met betrekking tot het project De Aanleg de aanbeveling om:

1. het project verwerving De Aanleg af te ronden met een evaluatie
2. de positieve financiële effecten ervan (voorkomen kosten en neveneffecten) cijfermatig aan te tonen
3. de gemeenteraad over de punten 1 en 2 te informeren alsmede over de afhandeling van de afspraken met de RAV en over de ontwikkelingen met betrekking tot de locatie Raadhuisstraat te Peize.

7. Signalen

Dit eerste onderzoek van de rekenkamercommissie Noordenveld heeft bevindingen, conclusies en een meerledige aanbeveling opgeleverd. Tijdens het onderzoek is de commissie echter een aantal zaken opgevallen die volgens haar aandacht verdienen ook al zijn ze geen expliciet voorwerp van onderzoek geweest. Omdat het voor de commissie niet duidelijk is of het incidenten of structurele zaken betreft, volstaat zij hier met het afgeven van een aantal signalen.

Signaal 1: Controlfunctie

Aan de aankoop van De Aanleg liggen een uitgebreid bedrijfseconomisch rapport, verscheidene voorstellen aan Burgemeester en wethouders en een raadsvoorstel ten grondslag. De afdeling Openbare Werken stelde de betreffende bedrijfseconomische stukken op en de vakgroep Financiën controleerde de financiële informatie (dekkingsvoorstellen) die in deze stukken was opgenomen. Zonder paraaf van Financiën wordt een voorstel niet geagendeerd voor de vergadering van Burgemeester en wethouders. De commissie heeft in haar eerste conclusie gesteld dat de gescheiden denkwerelden van de afdeling Openbare Werken en de financiële vakgroep er mede toe hebben geleid dat burgemeester en wethouders niet beschikten over eenduidige financieel economische informatie. Op basis van dit soort control-informatie moeten de gemeentelijke afdelingen, het College en de gemeenteraad hun werk doen. Het resultaat daarvan – deze casus bevestigt dit - staat of valt met de kwaliteit van de informatie. De commissie signaleert in dit verband de noodzaak van een controlfunctie die de juiste sturingsinformatie kan genereren.

Signaal 2: Samenwerking en communicatie

De commissie heeft geconcludeerd dat de samenwerking en de communicatie tijdens de eerste fase van de aankoop van De Aanleg onvoldoende was gestructureerd. De commissie acht het van groot belang dat bij dergelijke projecten duidelijke afspraken bestaan over de organisatie, de verantwoordelijkheden en de bevoegdheden. Projectmatig werken kan hierin voorzien. Het is de commissie niet bekend in hoeverre dit tot de algemene werkwijze van de gemeente behoort.

Signaal 3: Informatieverstrekking en archivering

De commissie signaleert dat het in een aantal gevallen zeer lang heeft geduurd voordat zij kon beschikken over door geïnterviewden toegezegde informatie. Daarbij was deze informatie in een aantal gevallen van onvoldoende gehalte of voor de commissie moeilijk toegankelijk. Het onderzoek heeft hierdoor vertraging opgelopen. De commissie heeft haar onderzoek voorbereid met behulp van de in het archief beschikbare schriftelijke stukken. Het is de commissie

tijdens haar onderzoek opgevallen dat slechts een deel van de gemeentelijke documenten over de verwerving van De Aanleg in het archief kon worden teruggevonden. Tijdens interviews met medewerkers doken stukken op die de commissie niet kende en bleek de verblijfplaats van stukken waarnaar werd verwezen, soms onbekend.

Bijlage 1: commentaar van Burgemeester en wethouders op het rapport

Bijlage 2: reactie van de rekenkamercommissie op het commentaar van Burgemeester en wethouders

Bijlage 3: lijst met geïnterviewden

De rekenkamer van Noordenveld heeft in het kader van haar onderzoek naar de verwerving van De Aanleg onderstaande personen geïnterviewd

Gemeente Noordenveld:

J.H. van der Laan, burgemeester en portefeuillehouder Economische zaken

A. Doornbos, directeur/secretaris

H. Blaauw, teamleider Openbare Werken

H. Feiken, afdelingshoofd Openbare Werken

L. Ronde, vakgroep Economische Zaken Bouwen en Wonen

P. Hovinga, financieel consulent vakgroep Financiën

Provincie Drenthe:

A. Zijlstra rayoncoördinator

Mevrouw V. Hartlief-Ananias, voormalig wethouder van Noordenveld

Bijlage 4: lijst met door de rekenkamercommissie geraadpleegde stukken

- bedrijfseconomische verkenning exploitatie steunpunt De Aanleg (B&W-voorstel van 12 december 2001)
- B&W-voorstel Aankoop locatie De Aanleg (23 oktober 2002)
- Raadsvoorstel van 12 december 2002 Beschikbaar stellen krediet ten behoeve van de aankoop van een strook grond nabij De Aanleg 4 te Peize
- B&W-voorstel (12 maart 2003) beschikbaar stellen krediet ten behoeve van aankoop en verbouw van de locatie De Aanleg 4 te Peize
- Raadsvoorstel (17 april 2003) beschikbaar stellen krediet ten behoeve van aankoop en verbouw van de locatie De Aanleg 4 te Peize
- Verslag overleg gemeente Noordenveld en de RAV azg van 5 maart 2003
- Notulen van de raadscommissie van april 2003

